

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår dato: 06.02.2023
Vår referanse: 22/81151 - 3
Deres dato:
Deres referanse:

Landbruksdirektoratets innspill til høring av evaluering av statsforvalternes geografiske inndeling

Vi viser til høringsbrev av 15.12. vedr. høring av evaluering av statsforvalternes geografiske inndeling.

Statsforvalterens rolle

På Landbruksdirektoratets ansvarsområde forvalter statsforvalteren virkemidler innen jordbruk, skogbruk, reindrift og miljø og klima. De har også oppgaver knyttet til arealområdet, herunder jordvern og ivaretagelse av reindriftenes arealbehov, samt er regional beredskapsmyndighet og skal ivareta den todelte målsettingen for rovvilt og.

Statsforvalteren er vedtaksmyndighet på reindriftenes-, erstatnings- og husdyrkonsesjonsområdet. Kommunene er vedtaksmyndighet for de fleste saker etter jord-, skogbruks- og konsesjonsloven. De er vedtaksmyndighet for nesten samtlige tilskuddsordninger som følger av jordbruksavtalen og på skogbruksområdet. Statsforvalteren er klagemyndighet for disse sakene. Statsforvalteren har en viktig rolle med å føre kontroll med kommunene slik at tilskuddsforvaltningen følger regelverket for ordningene og Reglement for økonomistyring i staten.

Statsforvalteren har en viktig rolle som kompetansesenter for kommunene på landbruksområdet.

Utvikling siden sammenslåingen

Embetene har gjennomgått en stor utvikling siden sammenslåingene i 2019. Statsforvalteren har jobbet med å innarbeide felles praksis og tilnærming i oppgaveløsningen i landbruks- og reindriftenesavdelingene. Vi har de senere år hatt nær dialog med embetene gjennom digitale møter der erfaringsutveksling og formidling av fag- og forvaltningskompetanse og bidra til lik praksis på tvers av embeter.

Landbruksdirektoratet mener at sammenslåingene av embetene har bidratt positivt til oppgaveløsningen i embetene. Vi viser her til gevinstrealiseringsplan for statsforvalteren. Områdene som gevinstrealiseringsplanen omhandlet var; reindriftsloven, husdyrkonsesjonsregelverket, eiendomslovgivningen og kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og avløsning til ferie og fritid, og regionale miljøtilskudd.

Gevinstene som vi ønsket oppnådd gjennom sammenslåingene, herunder økt kvalitet gjennom mer ensartet rådgivning, veiledning, forvaltningspraksis, økt profesjonalisering og likebehandling, erfarer vi at er langt på vei oppnådd.

Regelverket på landbruks- og matområdet er omfattende og består av juridiske og økonomiske virkemidler. Statsforvalteren skal gjennom veiledning overfor kommunene følge opp at kommunene forvalter regelverket og har en god forvaltning av tilskuddsforvaltningen og fører kontroll med kommunene. Dette krever en sammensetning av forvaltnings-, fag- og juridisk kompetanse i embetene. Landbruksdirektoratet erfarer at landbruksavdelingene i større grad har juridisk kompetanse i oppgaveløsningen enn tidligere. Dette er svært viktig i oppfølgingen av kommunene og gjør at kvaliteten i saksbehandlingen blir bedre.

En deling av embetene innebærer en oppsplitting av etablert sammensatt kompetanse. Vi legger til grunn at det ikke vil bli bevilget tilstrekkelig med friske midler til drift hos statsforvalteren som vil gi statsforvalteren mulighet til å bygge opp tilsvarende kompetanse i nye embeter. Dette innebærer at det er få årsverk å fordele på embetene, jf. tabellene nedenfor. Det blir en oppsplitting i den fagkompetansen som er bygd siden sammenslåingene.

Oslo og Viken

Årstall	Fylkesmannen i/Statsforvalteren i	Årsverk landbruk	Sum landbruk
2018	Østfold	12,9	42,2
	Oslo	16	
	Buskerud	13,3	
2019	Oslo og Viken		40
2020	Oslo og Viken		40
2021	Oslo og Viken		40,3

Telemark og Vestfold

Årstall	Fylkesmannen i/Statsforvalteren i	Årsverk	Sum landbruk
2018	Vestfold	12,2	24,3
	Telemark	12,1	
2019	Vestfold og Telemark		22,2
2020	Vestfold og Telemark		21,2
2021	Vestfold og Telemark		20,9

Troms og Finnmark

Årstall	Fylkesmannen i /Statsforvalteren i	Årsverk reindrift	Sum reindrift	Årsverk landbruk	Sum landbruk
2018	Troms	5,5	19,5	12	21
	Finnmark	14		9	
2019	Troms og Finnmark		17		20
2020	Troms og Finnmark		17		19
2021	Troms og Finnmark		17		17

Særskilt vurdering av deling av Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Statsforvalteren i Troms og Finnmark står etter vår vurdering i en spesiell situasjon.

Landbruk

I styringsmøtet 29.9.2022 mellom LMD og SF kom det frem at det er utfordringer med rekruttering og kompetanse i kommunene. Dette gjelder både for oppgaver innen jordbruk, skogbruk og på planområdet. Dette er bekymringsfullt. Kommunene er førstelinjemyndighet på landbruks- og matområdet, og direktoratet og SF er avhengig av at kommunene har kompetanse og kapasitet til å ivareta de oppgaver som er delegert til kommunene. Dette kan etter vår vurdering få store konsekvenser for rettssikkerhet og likebehandling. Det ble i samme styringsmøte orientert om at landbruksavdelingen hos SF er på et minimum av kapasitet for å ivareta oppdraget på landbruksområdet for 2023.

Utfordringene med å rekruttere kompetanse til kommunene gjør rollen til SF viktigere. Det er lange avstander – uavhengig av om Troms og Finnmark er ett eller to fylker pga. flere lokasjoner av embetet. Kommunene er avhengig av å ha en SF som har kompetanse og kapasitet til å være et kompetansesenter og som gir målrettet veiledning til kommunene. Oppfølging og støtte av kommunene danner et felles kompetansemiljø i fylket som gir læring på tvers. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har etter coronapandemien fortsatt med digitale møter med kommunene. Dette erstatter de fysiske møtene som var mer vanlig før pandemien. Oppfølging av kommunene opplever vi er tetter nå enn tidligere grunnet digitale møter.

I jordbruksavtalen 2022/23 ble det satt av midler til et bærekraftig landbruk i nord. Landbruket i Troms og Finnmark er i en situasjon der produsenter legger ned og viktige videreforedlingsbedrifter står i fare for å legges ned. Opprettholdelse av kompetanse og kapasitet hos SF der det er et større fagmiljø er avgjørende for å lykkes med å opprettholde et næringsliv bestående av både produsenter og videreforedlingsbedrifter i landsdelen.

Reindrift

Situasjonen for Statsforvalteren i Troms og Finnmark som førstelinjemyndighet på reindriftsområdet er svært krevende. Det var i 2020 og 2022 beitekrise i reindriften og SF brukte store ressurser på å håndtere krisene. Dette har gitt konsekvenser i form av etterslep. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har i 2022 ikke utbetalt tilskudd til næringsutøverne til forventet tid, og det er en stor mengde merkesaker som ikke har blitt behandlet innen akseptabel tid og det er etterslep på søknader om gjerder og anlegg. Det gjennomføres i 2022 restanseprosjekt der statsforvalterne i Nordland og Trøndelag bidrar for å ta igjen etterslepet. I styringsmøtet med LMD 29.9.2022 orienterte statsforvalteren om utfordringer med å rekruttere kompetente medarbeidere til reindriftsavdelingen.. Dette gir utfordringer med å ivareta de krav som stilles til forvaltningen av virkemidler.

Konsekvensene av en deling av embetet vil etter vår vurdering ha store negative konsekvenser for det oppdraget statsforvalteren er satt til å gjennomføre på Landbruksdirektoratets ansvarsområde. Kompetanse og kapasitet i oppgaveløsningen er avgjørende for å ivareta rettssikkerhet og likebehandling. Kompetansen må være sammensatt og bestå av fag, forvaltnings-, og juridisk kompetanse. En deling av Statsforvalteren i Troms og Finnmark vil resultere i at allerede små fagmiljø splittes til to mindre og mer sårbare fagmiljøer. Det vil kreve omfattende ressurser tilført for at vi skal oppnå den kvalitet i oppgaveløsningen som kreves og som ivaretar rettssikkerhet og likebehandling.

Ang. spørsmål 1-5 og 8

Vi er enige i de konklusjoner som fremkommer i evalueringen som er gjort. Dette gjør at vi er enige i utsagnene som fremkommer i spørsmål 1-5 og 8 i høringsbrevet.

Ang. spørsmål 6 og 7

Vi mener Statsforvalteren i Troms og Finnmark er i en særstilling i diskusjonen om deling av embeter, jf. vurderingen ovenfor. Vi mener et samlet kompetansemiljø hos en statsforvalter som favner både Troms og Finnmark er avgjørende for å nå de målene som er satt for landbruks- og matpolitikken. Vi mener statsforvalteren her kan ha ansvar for to fylker der embetets grenser følger fylkenes yttergrenser.

Et samlet fagmiljø hos Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark er kritisk for landbruksområdet. Det er allerede små fagmiljø som har mange kommuner og en stor oppgaveportefølje som skal ivaretas. Vi mener også her at en statsforvalter kan ha ansvar for to fylker der embetes grenser følger fylkenes yttergrenser.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Geir Grønningsæter
direktør

Berit Lundamo
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Kopi til:

Landbruks- og matdepartementet Postboks 8007 Dep

0030 OSLO